

Právne aspekty zverejňovania a možné konflikty pri zverejňovaní povinnými osobami

JUDr. Allan Böhm – advokát, Böhm & Partners, Bratislava

Úvod

Schválenie zákona č. 546 / 2010 Z.z., ktorým došlo k novelizácii Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka a zák. č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám s účinnosťou od 1.1.2011 (ďalej v texte len “**zákon**”) vyvolalo na verejnosti, v médiach, u politikov, u predstaviteľov miestnej samosprávy, u predstaviteľov komerčných spoločností či spoločností s majetkovou účasťou povinných osôb, ale aj u štátnych orgánov všeobecne rôzne reakcie

- predovšetkým súhlas a pozitívne prijatie zákona širokou verejnosťou, aspoň pokiaľ ide o jej reakcie prezentované v diskusných fórach na publikované články médií informujúce o tomto zákone,
- často rozpačité, či dokonca odmietavé stanoviská zo strany predstaviteľov povinných osôb, kde vyjadrujú pocit, že sú ukracovaní o svoje práva (rozhodovať, konať), že je to prejav nedôvery a pod.
- obavy odbornej verejnosti, že prijatý zákon je značne nepresný, nedostatočne jasný a teda v praxi problematicky aplikovateľný pre nejasnosť,
- vyjadrenia niektorých právnikov, že prijatý zákon je protiústavný a teda bude ústavným súdom zrušený.

Už po prečítaní zákona je zrejmé, že hlavným cieľom predkladateľov zákona bola najmä snaha o urýchlené riešenie a zabezpečenie čo možno najväčšej transparentnosti nakladania s verejnými prostriedkami, majetkom štátu, majetkom obcí a vyšších územných celkov, finančnými prostriedkami Európskej únie, ako aj právnických osôb, ktorých zakladateľom či spoločníkom je subjekt, ktorý hospodári s verejnými financiami.

Rýchlosť, s akou bol zákon pripravený, sa žiaľ podpísala na nie celkom jednoznačných formuláciách zákona, ktoré znesú rozličný výklad pri stanovení povinností zverejňovania zmlúv, resp. objednávok a faktúr zo strany povinných osôb. Nakoniec, uvedené potvrdzuje súčasná prax, kedy len prvé dva mesiace účinnosti tohto zákona priniesli mnohé otvorené otázky, ktoré povinné osoby riešia rôzne, prípadne vôbec. Je len prirodzené, že identifikovanie a odstránenie problémov, ktoré vyvstávajú pre povinné osoby v súvislosti s plnením povinností v zmysle tohto zákona, bude otázkou určitého času, viacerých metodických usmernení pravdepodobne vrátane legislatívnych úprav tohto zákona a neposlednom rade aj súdnych rozhodnutí.

Bez ohľadu na vyššie uvedené, na druhej strane povinnosti vyplývajúce zo zákona **sú zákonnými povinnosťami všetkých povinných osôb** a ich neplnenie, spochybňovanie, zľahčovanie a pod. určite neprispieva k upevňovaniu právneho vedomia, keďže právny štát je založený na dodržiavaní zákonov.

Preto je cieľom tohto príspevku stručne sa zaoberať ústavnými a právnymi aspektami nakladania s verejnými prostriedkami, zverejňovania informácií o takomto nakladaní, ako aj niektorými hraničnými situáciami a požiadavkami súvisiacimi so zverejňovaním informácií, ktoré môžu signalizovať potrebu novelizácie príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov

Verejný majetok

Vo všeobecnosti je možné charakterizovať verejný majetok ako majetok štátu, územnej samosprávy (obec, mesto, VÚC) a majetok Európskej únie.

Volení predstavitelia dostávajú mandát od voličov / platcov daní na spravovanie verejných záležitostí a v ich mene nakladajú aj s verejným majetkom. Toto spravovanie verejného majetku by malo byť nanajvýš transparentné, t.j. podliehajúce verejnej kontrole, pričom obmedzenia zverejňovania nakladania s verejným majetkom by mali byť stanovené právnymi predpismi ako informácie, ktoré zo zákona podliehajú utajeniu pred verejnosťou.

Ochrana oprávnených záujmov z hľadiska zverejňovania

V niektorých prípadoch vzniká situácia, že zverejnením určitých informácií v zmluve by mohlo dochádzať k poškodzovaniu práv občana či iného účastníka povinne zverejňovanej zmluvy, keďže mnohé zmluvy obsahujú osobné, resp. iné údaje, ktoré podliehajú obmedzenému režimu v rámci ich zverejňovania, pokiaľ priamo z povahy týchto údajov nevyplýva, že ich zverejňovanie je priamo zakázané.

Samotný zákon dosť jasne určuje, ktoré zmluvy nepodliehajú režimu zverejňovania (ust. § 5a, ods.3 zák. č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám), resp. ktoré údaje zo zmlúv sa nezverejňujú, t.j. zákonom dochádza k obmedzeniu prístupu k informáciám (ust. § 8 a nasl. zák. č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám).

Diskutabilná situácia však môže nastať napr. v prípadoch, že v zmluve (napr. v predmete zmluvy) sú uvedené citlivé osobné údaje týkajúce sa napr. sociálnych pomerov alebo zdravotného stavu či zdravotných obtiaží občana, hoci k zverejneniu jeho mena, resp. bydliska nedôjde. V určitých prípadoch totiž možno identifikovať konkrétnu osobu aj na základe zverejnenia takýchto (navonok všeobecných) informácií len na základe toho, že takúto zmluvu zverejní malá obec.

Predpokladáme, že osoby, ktoré budú zodpovedať za zverejňovanie zmlúv budú každodenne riešiť konkrétne hraničné otázky vo vzťahu k povinnosti zverejňovania, u ktorých nebude možné riešenie zovšeobecniť alebo presne určiť. Bude záležať na jednotlivých prípadoch a ich posúdení príslušnými kompetentnými pracovníkmi povinnej osoby. V tomto prípade bude treba mať len na pamäti vychádzať z účelu zákona, ktorým zákonodárca primárne sledoval zväčšenie transparentnosti nakladania s verejným majetkom a s verejnými prostriedkami, a nie zverejňovanie údajov, ktoré sú vo vzťahu k fyzickým osobám súkromného až intímneho charakteru.

Je možné, že na mnohé otázky, ktoré prinesie každodenná aplikácia zákona zo strany povinných osôb, prinesie odpoveď buď precíznejšia novelizácia zákona, alebo až súdne rozhodnutie, kde konečné stanovisko v tom-ktorom jednotlivom prípade prinesie až súd, pričom takéto rozhodnutie bude následne slúžiť ako precedens.